

Ciorclán 0022/2010

Do Chathaoirliagh Bord Bainistíochta agus Príomhoidí na mBunscoileanna Uile

Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte (OSPS): Treoirlínte Dea-Chleachtais do Bhunscoileanna

RÉAMHRÁ

Is mian leis an Roinn Oideachais agus Eolaíochta a chur in iúl d'údarais bainistíochta gur gá cloí leis na treoirlínte dea-chleachtais seo a leanas chun tacú le cur i bhfeidhm an Oideachais Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte ag an mbunleibhéal. Ábhar sainordaitheach curaclach is ea an tOideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte i ngach aon scoil.

Tá sé cruthaithe i gcónaí ag an taighde náisiúnta agus idirnáisiúnta gurb é/í an múinteoir ranga an duine gairmiúil is fearr atá in ann oibriú go híogair agus go leanúnach le daltaí agus gur féidir leis/léi dul i gcion go mór ar mheon na ndaltaí, ar a gcuid luachanna agus ar a n-íompraíocht i ngach gné den oideachas sláinte i suíomh na scoile.

FREAGRACHT NA SCOILEANNA

Deir an tAcht Oideachais (1998):

Cuirfidh scoil aitheanta forbairt mhorálta, spioradálta, shóisialta agus phearsanta mac léinn chun cinn agus déanfaidh sí oideachas sláinte a chur ar fáil dóibh, i gcomhairle lena dtuismitheoirí, ag féachaint do spiorad saineúil na scoile.

Tá sé de dhualgas ar bhainistíocht na scoile, ar phríomhoidí agus ar mhúinteoirí Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte ar an gcaighdeán is airde agus is cuí a chur ar fáil dá gcuid daltaí. Tá sé de dhualgas orthu chomh maith na daltaí atá faoina gcúram a chosaint i gcónaí ó acmhainní, idirghabhálacha nó cláir a bheadh, go féideartha, díobháileach.

OSPS: CURANNA CHUIGE AN DEA-CHLEACHTAIS

Is samplaí dea-chleachtais i gcur i bhfeidhm OSPS na curanna chuige seo a leanas:

- Tá sé mar riachtanas ag scoileanna cur chuige scoile-uile a ghlacadh chucu féin agus an OSPS a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach.
- Is é/í an múinteoir ranga atá freagrach as curaclam an OSPS a chur i bhfeidhm.
- Tá múineadh an OSPS bunaithe ar an ngaol leanúnach idir dalta agus múinteoir atá bunaithe ar iontaoibh, tuiscint, meas ar a chéile agus comhsheasmhacht feidhmithe.
- Tá curaclam an OSPS ceaptha chun forbraíochta agus chun cur le fás scileanna sóisialta agus pearsanta na ndaltaí i mbealach iomlánaíoch.
- Ní mór don OSPS eilimint sách mór forbraíochta scileanna a chuimsiú maraon le luachanna agus meon a chuireann an tsláinte chun cinn trí mheán an eolais aois-oiriúnaigh.
- Is í an fhoghlaim ghníomhach an cur chuige múinteoireachta agus foghlama is mó a mholtar i gcomhair feidhmithe an OSPS.

- Ní ceart caitheamh le téamacha aonair de leithéid Caidreamh agus Gnéas, Cosc ar Mhí-úsáid Substaintí, Méala, Ciníochas agus Cosc ar Mhí-úsáid Leanaí, ina n-aonar, ach i gcomhthéacs an churaclaim OSPS ina iomláine.

CUAIRTEOIRÍ AR BHUNSCOILEANNA: TREOIRLÍNTE

Más mian le scoileanna an curaclaim OSPS a leathnú nó a fhairsingiú trí fáilte a chur roimh cuairteoirí ar an seomra ranga caithfidh critéir chruinn a bheith i bhfeidhm:

- Bíodh faomhadh tugtha roimh ré ag an bPríomhoide agus ag an mBord Bainistíochta d'éascaitheoirí/teagascóirí seachtracha a chuireann leis an gclár OSPS. Déanadh cuairteoirí a gcuid oibre faoi threoir agus faoi mhaoirseacht an mhúinteora ranga agus bíodh seisean/sise sa seomra ranga leis na daltaí an t-am ar fad agus an ról lárnach aige/aici i seachadadh an ábhair sna ceachtanna OSPS. Ní ceart idirghabhálacha a dhéanamh gan an múinteoir a bheith gafa go díreach leo. Ná glacadh cuairteoirí chucu féin ariamh ionad an mhúinteora ranga. Bhainfeadh sé sin de shlánchúis an churaclaim, agus de chreidiúnacht agus gairmiúlacht an mhúinteora agus na scoile, agus d'fhéadfadh sé sábháilteacht agus leas na ndaltaí a chur i mbaoil.
- Féadann éascaitheoirí a chuireann leis an gclár OSPS/OCG ról luachmhar a imirt ag forlónadh, ag comhlíonadh agus ag tacú le clár pleanáilte, cuimsitheach, bunaithe OSPS.
- Bíodh na hidirghabhálacha forlónacha aois-oiriúnach agus staid-oiriúnach, agus cuimseoidís inneachar agus modheolaíocht, atá ar bhonn fianaise, agus torthaí soiléire oideachasúla.
- Bíodh na hábhair uile a mholtar lena n-úsáid faofa roimh ré ag an bPríomhoide agus ag an mBord Bainistíochta, bíodh aois-oiriúnach agus staid-oiriúnach do na daltaí agus bíodh de réir éiteas na scoile agus prionsabal an churaclaim OSPS. Is gá chomh maith aird a thabhairt ar gach uile nós imeachta agus polasaí ábhartha scoile, an polasaí cosanta leanaí ag an scoil, an polasaí OCG agus an polasaí faoi Chosc ar Mhí-úsáid Substaintí san áireamh. Léiríonn na *Treoirlínte OSPS do Mhúinteoirí (SPHE Teacher Guidelines)* (leathanach 103) critéir shamplacha i gcomhair roghnú acmhainní cuí.
- Is ceart don Phríomhoide, do na múinteoirí, agus do na daltaí (de réir mar is cuí) idirghabhálacha agus ionchuir seachtracha a mheasúnú ag tabhairt aird dóibh ar inneachar, cur chuige, modheolaíocht agus torthaí foghlama a mholtar.
- Moltar go láidir go rachfaí i gcomhairle le tuismitheoirí agus go gcuirfí ar an eolas iad i dtaobh cuairteora nó áisíneachta ar bith dá leithéid atá ag dul ag gabháil le daltaí i seomraí ranga/ scoileanna.
- Féadfaidh comhordaitheoir OSPS na scoile cabhrú chomh maith leis an bpróiseas pleanála agus comhordaithe scoile uile chun tacú le feidhmiú éifeachtach OSPS/OCG.

NÓTÁIL LED THOIL:

Léiríonn torthaí an taighde gur beag an éifeacht atá ag na curanna chuige seo a leanas agus go n-oibríonn siad in aghaidh feidhmithe éifeachtaigh an OSPS. Ina fhianaise seo, moltar do scoileanna na curanna chuige seo a leanas a sheachaint:

Bearta scanraithe

Ní cuí an t-eolas atá ina chúis scanraithe, ná an áiféis i dtaobh droch-thorthaí, agus tá siad fritorthúil.

Idirghabhálacha spreagthacha

Ní cuí idirghabhálacha a thugann cuntas mealltach nó corraitheach ar iompraíocht rioscúil agus féadann siad daltaí a spreagadh chun rioscaí a thógáil go mí-chuí.

Teistiméireachtaí

Féadann scéalta a dhíríonn ar stíleanna beatha dáinséaracha san am atá caite daltaí a spreagadh chun na hiompraíochta arbh é a cosc ba chuspóir leo, trí laochra a dhéanamh díobh siúd a thugann an teistiméireacht sin.

Idirhabhálacha le heolas amháin

Is beag an toradh foghlama gur féidir a theacht as cláir nach bhfuil bunaithe ach ar eolas amháin agus féadann siad bheith fritorthúil, fiú, sa chaoi ina dtéann siad i gcion ar luachanna, meon agus iompraíocht.

Eolas nach bhfuil aois-oiriúnach

Féadann eolas a thugtar do dhaltai faoi iompraíocht nach dócha go mbeidh siad gafa léi bheith fritorthúil sa tionchar a bhíonn aige ar luachanna, meon agus iompraíocht.

Idirhabhálacha aon uaire/gearrthearma

Níl éifeacht le hidirhabhálacha gearrthearma, bídis pleanáilte nó mar fhreagairt ar ghéarchéim.

Iompraíocht rioscúil i measc daoine óga a normálú

Má thugtar le tuiscint do dhaoine óga, go díreach nó go hindíreach, go bhfuil a gcuid piaraí go léir gafa le/go mbeidh siad gafa le hiompraíocht rioscúil, féadfaidh sin brú a chur orthu rudaí a dhéanamh nach ndéanfaidís marach sin.

Curanna chuige teagascacha

Níl éifeacht le curanna chuige nach dtugann ach teagasc agus treoir i bhfeidhmiú ceart an OSPS.

TUILLEADH EOLAIS

Is ceart do mhúinteoirí a dteastaíonn eolas, comhairle, treoir nó tacaíocht uathu chun cabhrú leo gné ar bith den churaclam OSPS a chur i bhfeidhm teagmháil a dhéanamh leis an tseirbhís tacaíochta ábhartha chun riar ar a gcuid riachtanas gairmiúla.

Tá eolas, comhairle, treoir agus tacaíocht le fáil chomh maith ó Oifigigh Oideachais áitiúla den Fheidhmeannas Seirbhísí Sláinte (Seirbhísí Andúile) agus ó phearsanra Chur Chun Cinn na Sláinte.

Alan Wall

Príomhoifigeach
Rannóg Oideachais Múinteoirí
Marta 2010